

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan popre. Posamezna številka stane Din. 1.— Uredništvo: Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6 III. CENA: za en mesec Din. 4.—, za četrlet Din. 12.—, za pol leta Din. 24.—

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Inserati se zaračunajo po dogovoru.

Strašno grozodejstvo v Rimu.

Fašisti odpeljali in umorili poslanca Matteottija.

Fašisti so vedno proglašali nauk, da je za korist naroda zločin dovoljen. Dolga veriga nasilstev se je nabrala v teh letih na podlagi tega nauka. Najbolj kričeč slučaj smo doživeli pred kratkim. To je skrivnostni umor poslanca Matteottija, umor, ki so ga naročili najvišji kolovodje fašizma in izvršili njihovi posebni zapniki.

Matteotti.

Jakob Matteotti je bil razmeroma še mlad. Imel je ženo in tri otroke. Živel je zelo redno in delal pridno. Pripadal je stranki zmernih socialistov (unitarcev). V sedanjem zasedanju zbornice je tudi enkrat govoril, zelo ostro napadal vladu. Pripravljali so še drug govor, v katerem je hotel razkrinkati neke visoke fašiste, ki so z narodnim navdušenjem delali velike in nedovoljene kupčije za svoj žep.

Izginil je.

Poslanec se je podal v torek 10. t. m. ob polpetih popoldne z doma v zbornico. Pa v zbornico ga ni bilo. Zvečer ga ni bilo domov. Drugi dan je žena vsa v skrbeh šla v zbornico pogledat za njim in tam niso vedeli, kje je in kaj se je zgodilo. Začeli so poizvedovati — Matteottija nikjer in nikjer. Ko se je polagoma novica raznesla, šli so poizvedovat posebno okoli njegovega doma. Tam so našli sled.

Skrivnosten avtomobil.

Rop se je izvršil na ta način: Matteottijeva hiša stoji v samotni ulici ob Tiberi. Na nekem vogalu je čakal avtomobil, dalje proč dva razbojnika. Ko se poslanec približal njima, ga napadeta, on se iztrga in hoče bežati, prileti od voza tretji falot in sune poslanca v trebuh. Vsi trije ga zgrabijo in vlečejo v avtomobil; on se brani, ubije eno steklo in doseže z roko trobento pri vozu in trobi. Toda zaman. Nikjer nobene straže. Avtomobil odpelje poslanca z naglico proč in daleč od Rima proti jugu.

Razburjenje.

Ko se je dognalo, kaj se je zgodilo poslancu, nastalo je grozno razburjenje po Rimu in celi Italiji. V državnem zboru so izjavili vsi opozicijski poslanci (tisti ki so proti vladi), da ne pridejo k sejam več, dokler se ne najde njihovih tovariš živ ali mrtvih. Mussolini je zelo slovesno obljubil, da se bo pravica zgodila, potem pa je zaključil sploh zbornično zasedanje in dal vsem

poslancem počitnice. Po celi državi so pripravljeni fašisti in orožniki, da se ne bi ljudje zbrali in preveč na glas zabavljali. V Rim je prišlo več vojaštva.

Italijanski poslanec Matteotti.

Krivci.

Opozicija je povedala dovolj glasno, da krivci niso nizke glave, ampak prvaki. Od vlade je brž odstopil znani Aldo Fini, ker so zelo namigavali nanj. Odstopil je tudi načelnik tiskovnega urada Cezar Rossi. Ravnatelj fašistovskega dnevnika »Corriere Italiano«, komendantor Filippelli je bežal, pa so ga ujeli. Vrhovni načelnik policije general De Bono in rimski kvestor Bertini sta odstavljena od službe. Tedaj same visoke glave!

Morilci.

Morilci so bili zaupniki fašistovske stranke in prijatelji prvakov, ki so se jih večkrat posluževali za malopridna dela »za narod in državo«.

skem razgovoru ugotovila da popolnoma soglašata. Oba predsednika sta sklenila, da se udeležita prihodnje seje Društva narodov. Poročajo, da se bodo 16. julija sestali predsedniki vseh zaveznih vlad (Anglija, Francija, Italija in Belgija) kjer bodo določili nadaljnje postopanje napram Nemčiji. Herriot in Mac Donald bodeta vplivala, da bodo pogoji za Nemčijo čim lažji. Herriot je iz Londona potoval v Bruselj.

V Bolgariji

vladajo neke vrste fašisti ali orjunci kakor pri nas. Zadnji čas so tudi tam kakor v Italiji ubili poslanca kmetske stranke Petkova. Po deželi vsled strašnega umora vre in divja nezadovoljstvo. Le da bolgarski umor ni odmeval tako strašno po vsem svetu kakor italijanski. To je znamenje, da smo na balkanu pod hujšim jarmom, kot v Italiji.

V Albaniji

je zaenkrat revolucija prenehala. Voditelj katoliških Albancev msgr. Van Noli je sestavil novo vladu. Vlada je takole sestavljena: Von Noli, ministrsko predsedstvo, Sulejman, zunanje zadeve, podpolkovnik Redžet Šaja, notranje zadeve, dr. Stauru, pravosodje, podpolkovnik Kasen Kavsezi, vojnq, Kazin Kozulj, javna dela.

Nova vlada je sestavila tele programne točke: 1. izročitev sodišču vseh onih oseb, ki so zakrivile narodno katastrofo, 2. natančen pregled vseh državnih dohodkov in izdatkov, 3. jamstvo za svobodne volitve, iz katerih naj bi izšla legalna vlada, do katere bo imel ves narod popolno zaupanje. Sedanja vlada v Tirani namerava v najkrajšem času razpisati nove volitve za konstituantno in to pod pogojem, da se ustalijo razmere. V Tirano je dospelo več narodnih poslancev.

Na svojem grobu je klečal.

Kaj je učakal bivši vojak.

Iz Pariza se poroča sledeči izvanredni dogodek, ki ga je doživel bivši vojak. Gospod René Soglietti, mlad Francoz, je šel na vojno v letu 1924. V bojih, ki so se vršili v okolici mesteca Rambervilliers, je bil težko ranjen. Ko je potem v bolnišnici polagoma ozdravel, je bil kot invalid odpuščen iz vojne službe in se je vrnil na svoj dom v Roanne. Pozneje mnogo let ni nanesla prilika, da bi se vrnil na kraje nekdanjih bojev. Šele v zadnjem času se je podal vsled oprave v Rambervilliers. S to potjo je šel tudi pogledat vojno pokopališče, kjer leže trupla njegovih nekdanjih tovarišev od 121. polka, ki so padli v tisti okolici.

Presenečenje.

Bivši vojak je šel od križa do križa, prebiral imena padlih tovarišev, tuintam pomolil za ktereaga. Naenkrat naleti na križ, kjer najde svoje ime in priimek. Glede in se čudi: morda je to kdo drugi z enakim imenom. Ne, vse se vjema, tudi starostni letnik in matična številka. Očividno se je zgodila velika pomota: pokopali so koga drugega in zapisali na grob njegovo ime. Pokleknil je in pomolil za njegov večni mir, potem pa se je podal k vojaškemu oblastvu in opozoril na to neljubo pomoto. Je bil pač on sam najbolj zanesljiva priča.

Narodno sodišče po starem običaju.

Nedavno se je dogodil v neposredni bližini Lovčena v Črni gori zanimiv slučaj, pri katerem so nastopili priprosti kmetje kot sodniki. V tistem kraju živi številno pleme Paštrovičev in član tega plemena Stevo se je vrnil pred nekoliko meseci iz Amerike. Mož ni bil več mlad, a zavedal se je vrednosti svojih dolarjev in hotel se je oženiti z najlepšo devojko Paštrovičev. A lepi Mari ni bil ženin všeč, kar je bogatega Amerikanca silno razdrazilo. Sklenil je, da se maščuje. Najprej si je pridobil zagotovilo starišev, da mu bodo dali Maro za ženo in ko je zaslutil, da se lepa Mara ne bo več ustavljala prigovarjanju starišev, poslal je snubca; ta se je vrnil z odgovorom, da je Mara pripravljena poročiti se z njim. Brž nato pa je poslal Stevo snubca v vas Bečiče, zaprosil za neko drugo devojko, razglasil svojo zaročitev z njo in tako Maro javno osramotil. Paštrovičev rod je bil do smrti užaljen in se je pripravil na krvno osveto. Tedaj pa je sklenil starosta občine Paštrovičev, da skliče narodno sodišče, ki naj sodi v tej zadevi. Na njegovo povabilo so se zbrali možje po starem običaju v samostanu blizu sv. Stjepana in so pričeli raz-

Politični pregled.

Pri nas.

Kakšne so pri nas politične razmere, tega ne smemo napisati, ker bi nas zaplenili. Zato bomo odslej pod to rubriko prinašali samo kake novice radi katerih upamo, da ne bomo zaplenjeni.

Političen umor v Ralji.

»Pravda« prinaša sledeče poročilo iz Sopota pri Ralji: Davi (v nedeljo) je bil najden čuvaj Džurintić mrtav in ves izboden z nožem poleg glavne železniške proge pet km daleč od postaje. Bil je čuvaj bližnje čuvajnice, ki je bil nedavno postavljen na priporočilo radikalnega poslanca Alekse Žujevića. Ubiti čuvaj je preteklo nedeljo opravljal službo trobentača one oborožene tope, ki jo je Žujević nahujskal za napad proti zemljoradniškim poslancem. Sedaj je padel kot žrtev kmetov, ki so ogorčeni radi škandaloznega divjaštva ob binkošti. Stvarno pa je nesrečnež žrtev tistih, ki odkrito pozivljejo na krvoprolitje in na bratomorstvo. Ugotovljeno je, da je pri napadu v Ralji sodeloval srezki načelnik Radičević, preoblečen v kmetsko obleko.

»Slovenec«

je bil ponovno zaplenjen in zagrebški in belgrajski listi že pišejo, da bo sploh ustavljen. To »novico« je baje v Zagreb in Belgrad poslal gospod dr. Žerjav.

Volitve!

Liberalci zahtevajo volitve, ker upajo, da bodo z »Orjuno« in oboroženimi »Sokoli« mogli uplašiti bedno ljudstvo, da bo ostalo doma in bodo volili samo »Orjuncje«, »Sokolaši«, bankirji, oštirji in ostali liberalni vam-pirji. Na tak način mislijo liberalci sijajno zmagati in se

po volitvah končno veljavno vvesti ubogemu narodu za vrat in odpreti še tiste žile, kjer je še kaka kapljica krvi. Tako oni mislijo in obračajo, volilci bodo pa obrnili.

Ponesrečen demokratski shod v Šabcu.

23. junija se je v Šabcu vršil shod, ki ga je sklical Pribičević in se je popolnoma ponesrečil. Glasom poročil »Pravde« je bilo na tem zborovanju okrog 150 demokratov, 150 radikalov, 15 Pribičevićevcev iz Šabca, veliki župan z uradniki in 50 ljudi, ki so spremljali Pribičevića iz Beograda.

V Celovcu

so svečano otvorili novo poslopje, ki bo zbornica za delavce in privatne nameščence. Otvoritev je prosostvoval zvezni predsednik Hainisch. Ali se ne bi čudno slišalo, če bi v Ljubljani otvorili kako veliko palačo za delavsko zbornico, ki že tri leta umira pod streho v baraki mestnega stanovanjskega urada in še bolj čudno bi bilo, če bi taki otvoritvi prisostvoval — Pašić.

Gospod Radić

je šel v Rusijo, kjer je stopil v stike z boljševiško vladu. Domov piše, da je prijavil svojo stranko k zeleni internacionali, ki se snuje sedaj v Mosvi. Pravi, da je pregledal boljševiške programe in so mu všeč. Iz Moskve baje potuje gospod Radić zopet v London.

Francija in Anglija.

Odkar je tudi v Franciji prišla na vladu pomirljiva struja pod Herriotom, ki je novi predsednik, se kolo evropske politike hitro suče v smeri pomirjenja. Novi francoski predsednik je odšel v London, kjer se je sestel z Mac Donaldom. Oba državnika sta v prijatelj-

pravljati. Sodišče je razpravljalo dva dni in končno razglasilo sodbu: Stevo mora plačati občini 200 dolarjev globe, oženiti se mora z devojko iz Bečič, oče te devojke se tudi kaznuje z denarno globo, ker je moral vedeti, da je bil Stevo že poprej zaposlen Maro, Snubec, ki je prišel k Mari, mora biti kum na svatbi; prvi mladenič iz plemena, kateremu pripada Stevo, mora zaprositi Maro za roko, in njej je svobodno, da ga vzame ali odbije. S to razsodbo so rešili starešine dvanajstih Paštovičevih plemen čast lepe Mare in preprečili krvoprelitje. Vsi prizadeti so sprejeli razsodbo brez vsakega ugovora.

Na smrtni postelji izpove svoje zločine.

V Haslachu na nižjem Avstrijskem je umrl pred nekaj tedni 74 letni Johann Kamensky, gostilničar in mesar.

Starec umira.

V hudi bolezni, ki je vrgla Kamenskega na posteljo, se je bolnik spravil z Bogom. Nato je poklical nekaj prič, pred katerimi je izpovedal svoj zločin, ki mu je grizel vest nad 20 let.

Starec pripoveduje.

Ko sem še pred 30 leti imel točilnico, so k meni zahajali mnogi živinski mešetarji, med njimi tudi Andrej Konderle. Nekega dne je bil Konderle na sejni in ko je prišel zvečer k meni, sem izvedel, da ima pri sebi lepo svoto denarja.

Zločinski načrt.

Mene se je lotila lakomnost po denarju in skušnjava me je napeljavala, naj bi se polastil denarja, ki ga je imel Konderle pri sebi. Tedaj sem povabil prekupčevalca na karte in igrala sva pozno v noč. Medtem pa sem mu stregel z vinom, da bi se kmalu opijanal. In res, utrujeni Konderle je pri kartah zaspal.

Zapeljal ga je.

Ko je mešetar trdno spal, sem pregovoril svojega hlapca Ivana Brandes-a, da je pristal v moj načrt, za kar sem mu obljubil polovico denarja. Nato sva vzbudila Konderleta, pod neko pretvezo sva šla z njim na polje. Tam ga je hlapec s kladivom počil po glavi, da se je na mah zgrudil, jaz pa sem mu vzel denar iz jopiča. Ko sva bila gotova, da je mešetar mrtev, sva ga odnesla v gozd in ga ondi pustila. Prišedša v hišo, sva si razdelila denar. Drugi dan so našli umorjenega Konderleta, oblastva so iskala krivca, toda preiskovanje ni imelo uspeha.

Tri leta kasneje.

Po umoru sva živela s hlapcem v dobrem razmerju. Kasneje pa je prišlo do preprirov in tudi tako daleč, da je hlapec grozil, da me naznani. Jaz sem se tega prestrašil in sem sklenil, da se iznebim hlapca, edinega človeka, ki je vedel za umor.

Drugo hudodelstvo.

Šel sem v mesto in sem kupil takoj nekaj strupa za podgane. S hlapcem sva se sicer zopet pobotala, toda njegova prva grožnja mi ni dala miru. Ko sva se neke nedelje vrnila domov od veselice, sem mu pomešal v večerjo nekaj strupa. Večerjala sva skupaj in sva bila dobre volje. Drugi dan smo našli hlapca mrtvega v postelji. Zdravnik je sodil, da ga je zadela srčna kap.

To izpoved je naredil Kamensky na smrtni postelji in čez teden dni se je preselil v večnost, kjer je že dal odgovor večnemu Sodniku.

Mimogrede.

Vesela novica.

»Pravica« še ni bila zaplenjena. To je znamenje, da smo dovolj državotvorni in dovolj ponižni. Morda nam bo ata Žerjav dal še kako pohvalo.

Žalostna novica.

»Klerikalne cajtenge moramo uničiti«, so dejali gospodje iz »Jutrove« dežele, ko so prevzeli komando. »Mi nočemo, da bi ljudstvo vedelo za naše svinjarije, goljufije in druga taka početja, brez katerih naši Judje ne morejo živeti.«

Žalostno-vesela novica.

Pa so se razjezili pri »Jutru« in »Slovenskem Narodu«. Tako lepo so naredili tale načrt: Jugoslovansko tiskarno bomo dobili v roke. Razpustili bomo tiskovno društvo kakor smo Kasinoveren; postavili bomo komisarija, ki bo tiskarno tako upravljala, da bo romala v krtovo — ne v »Jutrovo« deželo. Sedaj pa ni nič in ne bo nič. »Slovenski Narod« je le poročal, da je škof dr. Jeglič kupil tiskarno in vse njeno premoženje.

Zelo žalostno

je, da smemo samo tako pisati kakor pišemo, pa smo še vedno v strahu, da nas ne zaplenijo. Zakaj? Mi imamo svobodo zagarantrano v vseh zakonih. Toda nihče nam ne bo povrnil velike škode, če nam zaplenijo eno številko in delavski list nima nobenega fonda za drugo izdajo. Bolje pa je še vedno, da dobi delavec v roke nekaj, kakor pa nič.

Zelo veselo

pa bi bilo, če bi se vsi poštene delavci strnili v obrambi poštenega časopisa, zlasti svojega delavskega lista. Če bi se prav vsak delavec na list naročil, ga plačal in ga

pazljivo čital. »Pravica« pričakuje, da jo bodo bralci sedaj še prav posebno podprli, da se bo mogla vzdržati v teh težkih časih. Naš protest proti sedanjim razmeram naj bo nabiranje naročnikov. Za vsak udarec naj vsak bralec pridobi novega naročnika. Potem ni nobenega dvoma kedo bo danj vzdržal — mi ali zatiralci naši.

Nj. Vel. kralj

je sprejel v posebnih avdijencah ministra dr. Ninčiča, Svetozarja Pribičevića, dr. Gregorja Žerjava, velikega župana dr. Viljema Baltiča. Dr. Žerjav je bil pred kratkim pri kralju na večerji in je ostal do 11. ure ponoči.

Dr. Seipel,

zvezni kancler avstrijske republike, ki je bil ranjen, pa se mu stanje stalnoboljša.

Dopisi.

Vevče pri Dev. Mar. v Polju.

Smrtno nevarno se je poškodoval dne 21. t. m. pri opravljanju svoje službe, dolgoletni pisarniški sluga v Vevški papirnici Franc Černe. Z motornim kolesom se je zaletel v voz, ki je privozil iz dvorišča, ter si prebil lobanjo. Prepeljali so ga takoj v Ljubljansko bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Pred kratkim pa smo pokopali mladeniča v najlepših letih iv. Porenta iz Slap, ki je postal žrtev morilčeve roke. Morilec mu je v pijanosti zadal 6 ran z nožem, ter se po zločinu javil orožnikom. Pogreba nesrečnega mladeniča se je udeležilo vse ljudstvo naokoli. Naša organizacija ga je spremila na zadnji poti z zastavo. Pokojni je bil skrben hranilec starišev. Svetila mu večna luč!

Rajhenburška Orjuna

ima tele poglavarje: »oberštager« Sadar je predsednik. Sadar Polde je tajnik, paznik Fridav, uradniki Kokole in Hlebec Fric so pa odborniki. Hlebec Fric se je baje sam izrazil, da je Fakina udaril po glavi »s šlahom, da ga je dol' pobil.« Sadar Polde: je pa reševal svojo orjunske čast v nedeljo 15. junija v restavraciji na Senovem. Naši tovariši so se tam mirno pogovarjali o tedenskih in trboveljskih dogodkih. Ko je med pogovorom rekel tovariš tovarišu za šalo: »Ali si ti tudi orjunc?«, se razkači pri sosednji mizi Polde in skoči proti Ivanu Škobernetu, da bi ga udaril. Toda utriene rudarske pesti so hitro naučile Poldeja kozjih militvic in ga postavile na hladno. Tam je pa seveda naprej grozil, da bo Škobernetu že pokazal. Orjunci hočejo biti sploh na vsak način najhujši sovražniki delavstva. To si pa tukajšnji delavci tudi prav dobro zapomnimo. Zato noben delavec več ne obiskuje orjuncem prijaznih trgovin, gostilen in obrtnikov. Zlasti trgovin Jeriček in Brečko in gostilen Jeriček, Bilih, Leskovšek, Planic in Kosar se čisto izogibljemo. Delavci in kmetje smo se trdno oprijeli gesla: »Svoji k svojim«.

Zanimive reči.

Vlada sovjetske Rusije.

Na drugem kongresu Unije izvoljena centralna eksekutiva (vlada) Unije sovjetskih republik sovjetov v smislu ustave iz dveh zbornic: iz unijskega sveta (414 članov), poročno po številu prebivalstva sovjetskih republik in iz narodnega sveta (100 zastopnikov 32 republik in avtonomnih ozemelj). Predsedstvo centralne eksekutive sestoji iz 21 članov, namreč po 7 zastopnikov unijskega in narodnega sveta in iz 7 zastopnikov, izvoljenih od plenuma obeh zbornic. Predsedniki so: Kalinin (Rusija), Petrovskij (Ukrajina), Narimanov (Transkavkaška federacija) in Červjakov (Bela Rusija). Novi tajnik vseruske centralne eksekutive je Kiseljev.

Kaj zanima ameriškega vojnega ministra?

Ameriški vojni minister Baker je vprašal nekega katoliškega kapitana, zakaj služi toliko katoličanov v armadi in mornarici 1/3 vseh vojakov, ko tvorijo katoličani samo eno petino prebivalstva Združenih držav. Nabor je nepristranski in po tem bi moralo biti samo ena petina vojakov-katoličanov. »Zdravniška preiskava je našla katolike zdravejše in krepkejša in jih je več potr-

dila«, je odgovoril kapitan. »To vem sam, toda zakaj so katoliški mladeniči krepkejši, čeprav izhajajo po večini iz revnejših slojev«. — »Gospod minister, povedal bom odkrito. Katoličani imamo neko kopališče — spovednico, kjer pravočasno odstranjujemo početnike bolezni in cepimo duše proti boleznim«. — Ta odgovor je ministru zadostoval.

London.

Po zadnjem ljudskem štetju ima London 7.480.201 prebivalcev, torej več nego vsa Kanada in tudi več kot vsa Avstrija. Nobeno mesto na svetu nima tako ogromnega števila prebivalcev. V mestu je uslužbenih 21.274 redarjev, ki pazijo na red in javno varnost in 2000 gasilcev, ki so stalno čuječi za slučaj požara. Londonske ulice so dolge 3580 km; ako bi jih postavili ena za drugo, bi bila njih dolgotolika, kolikor znaša razdalja od Londona do Carigrada, a bi ostalo še 270 km. London ima dalje 563 km tramvajske proge in 92 km podzemne železnice, ki je v letu 1922 prevozila 198 milijonov 598 tisoč potnikov.

Na ulicah se nahaja 3360 avtobusov glavnega podjetja, niso pa vračunani avtobusi drugih manjših konkurentov. Avtotaks je na deset tisoč, privatnih avtomobilov ne manj. Leta 1922 se je zgodilo na ulicah 27.000 nezdod, med temi 700 smrtnih.

V Londonu je 30 muzejev, 20 galerij slik, 42 gledališč, 430 kinematografov, velik zoološki vrt, trije botanični vrtovi, 16 vojaških godb, ki igrajo vsak večer po mestnih parkih, in končno nad 50 velikih plesnih dvoran. Parki in druga londonska šetališča pokrivajo površino 17 kvadratnih kilometrov, prestolnica Anglije ima nadalje 717 javnih igrišč za tenis ter številna igrišča za nogomet in druge panoge športa.

London pa ni samo največje mesto na svetu, ampak tudi največja luka. Njene ladjedelnice pokrivajo površino 355 ha, a njeni keji so dolgi 45 km. Leta 1922 je dospelo v London 18.614 ladij, a odplulo jih je 18.405. Angleška prestolnica je z rednimi pomorskimi programi zvezana z 274 lukami sveta.

Telefonska cona mesta pokriva površino 1172 kvadratnih kilometrov, dolgot telefonskih žic znaša 2.337.300 km, torej 58-krat več nego znaša obseg zemlje ob ekvatorju.

Mikrofon.

Govorniki večkrat ne morejo tako glasno govoriti, da bi jih poslušali tisočeri poslušalci. A danes je tudi ta težkoča odpravljena. Napravili so aparat, ki ga imenujejo z grško besedo mikrofoni. Govornik govori v ta aparat in posebne naprave ojačijo njegov glas na 10.000-kratno navadno moč. Lahko pa tudi tako govorimo, da postavimo tak aparat n. pr. na mizo; v kakšnem drugem kraju je pa tudi tak aparat na mizi, samo večji je in drugače opremljen, imenuje se megafon. Oba aparata zvežemo brezžično. Tako je pred dvema letoma govoril ameriški predsednik Harding 125.000 poslušalcem, ki so poslušali govor več sto kilometrov proč v drugih mestih. In ko je v mikrofoni kihnil, mu je 125.000 ljudi reklo: »Bog pomagaj« in se je ta odgovor slišal gotovo na več kot 1000 kilometrov daleč. Profesori na New Yorku in Chicago so imeli znanstveno razpravo o potih aparatov na več kot 1000 kilometrov daleč. In sedaj bo Lloyd George imel svoje volivne govore v mikrofona in se mu ne bo treba bati, da bi ga kje ven zagnali. V Berlinu so te dni na tak način telefonirali poslušalcem celo pridigo itd.

Zločinci.

Večkrat beremo v raznih dnevnikih o roparijih, narnarnih tatovih in goljufih, ki izvršujejo svoj zločinski posel kakor bi bila to njihova zakonita pravica in obn. Da se take ljudi skrbno spravi pod ključ, skrbi sodni orožništvo in policija. Da se lov na take ljudi še bolj pospeši se razpišejo razne nagrade onemu, ki dokaže, da je onega, ki je strah ljudi, spravil v zapore ali ga celo ubil. To so zločinci ene vrste. Kaj pa naj počnemo z onimi roparji, tatovi in goljufi, kojih nikdo ne zasleduje ter se za njihove glave ne razpisujejo nobene nagrade? Hodijo med nami, se elegantno oblačijo, nosijo briljante, dijamante, prirejajo si bogate pojedine, zidajo si velike palače pa ne za stanovanja onim, ki so že okradeni in oropani, ampak zato, da se bode iz teh hiš indirektno ropalo in kradlo. Takih roparjev, sleparjev in tatov, katerim se moramo še globoko klanjati in odkrivati se boji orožništvo, policija, uradništvo in vse delavno ljudstvo, ker so zanj največje gorje.

Poročilo mednarodnega urada za delo.

1. Posamezne zakonodaje in delo mednarodne konference za delo. Konferenca se je sešla sedaj petkrat in sicer: v Vašingtonu l. 1919., Genovi 1920., Zenevi 1921, 1922 in 1923. Pri teh zborih je bilo sprejetih 8 mednarodnih konvencij in priporočil glede ureditve delavskih razmer. Glasom poslednjih podatkov mednarodnega urada za delo je prijavljenih 133 ratifikacij s katerimi so posamezne države priznale te konvencije.

Osemurni delavnik. Mednarodna konvencija glede 8-urnega delavnika je bila sprejeta na konferenci v Vašingtonu l. 1919. Določbe glede 8-urnega delavnika pa so bile le v nekaterih državah sprejete. Tako je avstrijski minister za delo izjavil letos koncem februarja da namerava v najkrajši bodočnosti predlagati parlamentu načrt zakona, ki naj bi uzakonil 8-urni delavnik. Avstrijski parlament je sprejel tozadevni načrt s pridržkom, da stopi v veljavo takoj, ko sprejmejo ta zakon vse sosednje države in deset velikih sil. V Belgiji je parlament, v Švici pa ljudsko glasovanje zavrglo predlog naj se 8-urni delavnik podaljša.

Med delavci po svetu.

Brazilijska

je velika zveza držav v Južni Ameriki. Ena izmed držav, ki so v tej zvezi, se zove San Paulo. V tej državi je veliko kavinah plantaž. Veleposessniki teh plantaž iščejo delavce in so izposlovali, da podpira ta država priseljevanja tujih delavcev s tem, da jim plača vse selitvene stroške. Ker pa so v teh krajih razmere jako slabe, je treba opozarjati naše ljudi naj ne gredo na te limanice. Delo je silno naporno, podnebje nezdravo in gospodarji so pravi oderuhi, ki utrjujejo pri plači in obetajo, da jih bodo brez vseh sitnosti pred oblastmi spravili preko mej Združenih držav. Kdor verjame, mora pred vsem plačati veliko vsoto vnaprej, potem naravno zneske, ko se je ukrcal na brodu in ko pride v luklo severne Amerike ga goljuf pusti na cedilu, revnega izseljenika pa tirajo nazaj, odkoder je prišel. Seveda je med tem zapravljen zadnje krajcarje. Takih goljufov je veliko zlasti v lukah Buenos Aires in Montevideo.

Iz južne v severno Ameriko

bi večkrat radi prišli naši slovenski izseljeniki. Kajti v Južni Ameriki pravijo, da je težje delo in manjši zaslužek. Toda kako priti v severno Ameriko. Kadar se tako sprašujejo, večkrat nasedejo varljivim goljufom, ki jim obetajo, da jih bodo brez vseh sitnosti pred oblastmi spravili preko mej Združenih držav. Kdor verjame, mora pred vsem plačati veliko vsoto vnaprej, potem naravno zneske, ko se je ukrcal na brodu in ko pride v luklo severne Amerike ga goljuf pusti na cedilu, revnega izseljenika pa tirajo nazaj, odkoder je prišel. Seveda je med tem zapravljen zadnje krajcarje. Takih goljufov je veliko zlasti v lukah Buenos Aires in Montevideo.

Brezposelnost v Angleški

je zadnje čase nekoliko padla. V decembru 1923 je bilo še vedno 9,7% brezposelnih. Po podatkih delavskih sindikatov je bilo povprečno nezaposlenih organiziranih delavcev v decembru 1922 44%, v aprilu 1923 11,3. Od aprila do avgusta je brezposelnost padala, a v avgustu zopet skočila na 11,4%. Začetkom septembra je začela zopet padati in ostala v tej tendenci do konca leta.

Za enako delo enako plačilo.

Švedska vlada je l. 1921 imenovala odbor, ki naj prouči vprašanje plače uradnih, uradnikov in drugih državnih uslužbencev. Pred kratkim je ta odbor izvršil nalogo in predložil poročilo 300 strani. Glavni zaključki tega poročila so tle:

Odbor predlaga enak sistem plač za moške in ženske državne uslužbenke. Toda ker za državo žensko delo ne sme biti dražje kot moško, je potrebna gotova razlika v plači. Radi tega je odbor predlagal, naj bodo plače uradnic od 1—6 kategorije za 14% nižje, od 7—9 kategorije 12% nižje, od 10—12 kategorije za 10% nižje in v najvišjih kategorijah za 8% nižje. Le za najvišje čine v državni službi velja načelo popolne enakosti. Ženske uradniške organizacije so seveda protestirale proti temu načrtu.

Ponižani in razžaljeni.

V Trstu je živel poštni uslužbenec V. Umrl je. Vdova je prejela milostno letnih 300 kron, kasneje 300 lir, to je 82 stotink na dan. Vdova je absolutno nesposobna za vsako delo in živi v neki kašči v ulici Tommaso Grossi v Trstu. Kako lepo se da živeti s to svoto, si lahko mislite.

Milostnino je reva dobivala do lanskega leta. Nato je napravila prošnjo, da bi ji dali milostnino še za naslednje leto, zlasti ker nima dohodka in tudi ni prav za nobeno rabo. Prejela je tale odgovor:

»Na Vašo prošnjo od 24. febr. 1923., da bi Vam nadalje izplačevali milostnino, ki Vam jo je naklonila bivša vlada, Vam javljamo, da je kr. pošto ministrstvo sporočilo z dopisom od 7. tek. štev. 1.066.801/3, da naseloma ne dovoljuje nadaljnega izplačevanja milostnin, ki jih je dajala bivša vlada. Vaša prošnja je s tem odbita«. Nadalje pravi odlok, da je ministrstvo z ozirom na finančni položaj vdove naklonilo enkratno izredno podporo 200 lir. Vdova je prejela 200 lir, jih že porabila, sedaj pa reva ne ve, kaj bi. To je pravičnost sveta. Tako vladajo svet kapitalistični bogatini.

V metežu.

I.

Sredi polja med hribi je ležalo samotno mesto. V daljavi za hribi je še gorela večerna zarja, ko je že v nizke doline legal mrak; rasle so sence na obzorju.

V mestu je zapel zvon, za njim drugi in končno se je oglasil še drobeči glas zvona iz samostanske kapele. Na široki, bolj trgu podobni ulici, so postajali trgovski pomočniki, tu in tam je hitel domov uradnik iz pisarne, na koncu trga pa so se podili otroci in kričali.

V koncu predmestja, ob zadnjih hišah, je bilo mirno in dalje po polju še tiše kakor bi se razkropil hrup, ki je prihajal od mesta. Polje je tonilo v mrak, daljni hribi so gledali kot sinje sence iz obzorja; na vrhovih bližnjih gričev, med katerimi je ležalo polje, je še vsovala svetloba in izza drevja se je na bližnjem hribu belila cerkva. Bila je tako osamljena na vrhu sredi gozda in daleč okrog na pobočju ni bilo nobenega doma. Po polju pa so bile raztresene vasi, kakor nanizane ob cesti, ki je vodila iz mesta.

Izza zadnjih predmestnih hiš je stopil na čisto, ki je vodila v polje, mlad mož, tako nenadno se je pojavil, kakor bi vzrasel iz polja. Urni so bili njegovi koraki, da se je vidno večala razdalja med njim in zadnjimi predmestnimi hišami. Oko mu je blodilo po osamelem polju, med njivami...

»Oh, ta zemlja... kako je lepa v mraku, ko za-

Življenje naših izseljencev v Argentini.

Kot svarilen opomin onim, ki se izseljujejo v Argentino, naj velja poročilo dveh naših izseljencev, ki sta iskala zaslužka v tem kraju. Prvi piše, da se potrebujejo delovne moči samo pri poljedelstvu. Izseljenci, ki iščejo zaslužka drugod, padejo redno v največjo bedo. Znati se mora vobče španski jezik; za tehnične stroške se zahteva še francoščino in angleščino. Kdor nima priporočilnega pisma na gotovo podjetje, naj ne hodi v Argentino. — Drugi izseljenec poroča, da je kljub pripravljenosti prevzeti vsako delo, iskal zaposlenja sedem tednov. Končno je bil sprejet v tvornici mesnih izdelkov 40 km daleč od Buenos Aires. Delovni čas traja od jutra do večera. Plača majhna, izplačevanje neredno. Prvi mesec je čakal 17 dni na izplačilo zaslužka. Neki delavec istega podjetja je ostal dva meseca brez plače. Ko je zapretil, da ustavi delo, ga je dal odstraniti poslovodja po policijskem organu s pripombo, naj vpraša čez 14 dni po plači. Izseljenec je v Argentini ogromno. Mnogi skrbijo samo za to, da se čimprej vrnejo v domovino. Tudi v Argentini se pripravlja nov zakon, ki hoče omejiti priseljevanje samo na poljske delavce.

V Mexiki

je zadnji čas za delavce zelo slaba. Dela ni dobiti. Plače so zelo majhne. Vedni državni prevratni onemogočajo vsak redni promet in gospodarstvo. Delavci ne morejo vzdrževati niti sebe, še manj pa svojih družin. Domači delavci delajo na pol zastoj in jih gospodarji najraje jemljejo v službo, ker tudi najmanj obolevajo pod tamošnjim podnebjem. Prehod iz Mexike v Zedinjene države je skoro onemogočen in so se doslej še vsi tozadevni poizkusi ponesrečili.

Strokovna zveza.

Rudarji.

Trbovlje. JSZR skupina Trbovlje priredi dne 6. julija t. l. izlet na Sv. Kum. Ker nam ta visoka gora nudi krasen razgled daleč naokoli, vabimo vse naše člane, da se pridružijo kar v največjem številu. Odhod ob 1. uri ponoči od tajništva JSZR.

Zagorje ob Savi. Na zadnjem sestanku rudarske zveze, se je soglasno sklenilo, da plačuje vsak član poleg članarine še 1 Dinar mesečno, začnši s 1. julijem. Ta prispevek bo namenjen obolelim članom. Umljivo, se bo bolniški prispevek, katerega daje centrala, še izplačeval. Da bo stvar pravilno uravnana, so se izvolili tovariši, Strgar Jože, Grabnar Franc, Ahčin Ivan in Zidar Martin, ki so upravičeni, navedeni denar po potrebi in uvidevnosti med bolne člane razdeljevati. Vendar, da se nabere nekaj denarja, se omenjeni prispevki ne bodo razdeljevali pred septembrom. Vsa tozadevna navodila daje izvoljeni odbor. Nanj naj se obračajo člani!

Trbovlje. Odbor Jugosl. strok. zveze rudarjev skupina Trbovlje kakor tudi odbor Delavske zveze vljudo pozivlja vse člane imenovanih organizacij, da naroče prav vsi naš list »Pravico«. Ker organiziran član brez svojega glasila, ki zastopa dotično organizacijo, ne pomeni nič. V listu dobiš navodila pravičnega dela, po njem se moraš ravnan, da hodiš po poti, ki je pravilna. Vsak član naj se zaveda, da se naš list vzdržuje finančno samo z naročninami. Zato ga naroči, da ga bo deš podpiral. Kdor pa je naročnik, ga vljudo prosimo, da ne zaostaja z naročninami. Pridobivajmo novih naročnikov!

Društvo diplomiranih babic v Sloveniji

Kako nameravajo v sosednji avstrijski državi urediti babilštvo. Sedanji vladi avstrijske republike je po 4-letnem obotavljanju in »šudiranju« bil od odseka za socialno upravo predložen načrt državnega zakona, ki urejuje pravice in dolžnosti babic. Upanje je, da bo še to leto prišel pred parlament in bo sprejet z večino glasov poslancev in bo postal veljaven zakon, četudi bodo

načrt morebiti v debati parlamenta nekoliko izpremenili. Poročevalka o tem zakonskem načrtu, ga narodna svetov. Rudel-Zelnik je dovolila glasilu avstr. babic »Hebammenzeitung« natis in po njem me tukaj poročamo glavne stvari, ker se moramo tudi jugoslovanske babice pripravljati in premišljevat, kako bi tudi v naši državi prišli do poštene, pravične in natančne postavbe o pravicah in dolžnostih babic, da ne bodo v vsakem okraj. glavarstvu drugače z nami postopali, da se bo država potegovala tudi za naše pravice, ne le nalagala nam težke dolžnosti.

20 paragrafov je razdeljenih na VII odstavkov i. s. I. Dolžnosti babic. II. Kdo sme izvrševati babilški poklic. III. Ponavljalni tečaj. IV. Babilški gremiji (zbornice). V. Kazenske določbe. VI. Oblasti (pristojne za babilške zadeve) in njihovo postopanje. VII. Prehodne in izvršilne določbe (kako naj se namesto sedaj veljavnih določb uvede ta novi zakon).

K I. Dolžnosti. (§1.) Poklicno opravilo je: posvetovanje pred, pomoč pri, oskrba matere in dojenčka po porodu ter sodelovanje pri organizacijah v varstvo in za oskrbo mater in dojenčkov. Babice imajo dolžnost molčečnosti o vsem, kar vedo iz svoje službe, izvemši dolžnost uradnih naznanil in sodnih pričevanj v interesu javnega ljudskega zdravstva in sodstva. Dolžne so v svojem kraju (delokrogu) vsakemu, ki jih naprosi, nuditi svojo strokovno pomoč; v sili tudi izven svojega delokroga (če n. pr. ni sosedne babice doma, ali je bolna itd.). Podvrženi so zdravstveni oblasti, ki jih nadzira po uradnem zdravniku. Babica sme izvrševati še kak drug postranski poklic (n. pr. kuharice, prodajalke, pisarice i. pod.) le z dovoljenjem zdravstvene oblasti, nikakor pa ne opravljati kaj takega, kar bi neobhodno potrebno snaznost ogrožalo. Podrobnejše bo to opisano v poslovníku in učbeniku, ki jih bo izdalo ministrstvo za socialno upravo, ki je najvišja instanca za vse zadeve babilštva.

K II. Kdo sme izvrševati babilški poklic. (§ 2 do 10.) Samo osebe, ki jim je oblast dovolila ali če so nastavljene v službi javnih porodničnic. Oblast pa da tako dovoljenje le osebam, ki imajo: državljanstvo, so zanesljive (spričevalo pravnosti), imajo diplomu o dobro izvršeni babilški šoli. Kot nezanesljive zavrača oblast zlasti osebe, ki so bile že sodno kaznovane, vsled splavljanja ali sodelovanja pri tem zločinu. O veljavnosti diplome, pridobljene v drugi državi, sodi soc. ministrstvo. Za obmejne kraje veljajo tozadevne pogodbe s sosednjimi državami. Da smejo v določenem kraju (okolici) izvrševati ta poklic, dovoli oblast: javno nastavljenim babicam, ki smejo samo v tem določenem kraju (eni ali več občinah) delovati; privatnim babicam, ki lahko delujejo v celi državi; babicam v zavodih s stalno plačo, ki samo v zavodu delujejo, a zato ne potrebujejo obsevnega dovoljenja. Dovolji pa se izvrševanje babilštva samo toliko babicam, kolikor jih je v dotični okolici res treba. Za to dovoljenje mora babica prositi z lastnoročno spisano prošnjo pri zdravstveni oblasti okraja, v katero se želi naseliti. Prošnji priloži domovinski list, babilško diplomu, pravnostno spričevalo. Prošnje privatnih (prosto delujočih) babic rešuje deželni glavar, druge pa zdravstvena oblast. (Dalje prihodnjič.)

Prometna zveza.

Ker se vrše v najkrajšem času volitve v upravni in nadzorstveni odbor oblastne uprave humanitarnih fondov direktije Ljubljane in volitve delegatov za glavno skupščino v Beogradu je nujno, da se naši člani »Prometne zveze« nekoliko seznanijo z pravilnikom bolniškega fonda, ki pravi v § 24:

»Skupščina voli izmed sebe člane upravnega in nadzorstvenega odbora in njih namestnike za 3 leta, in delegate za glavno skupščino, vse po načelu paritete s prometno napravo«.

§ 23. »Skupščina sestavlja skupščinarji. Polovico skupščinarjev volijo člani bolniškega fonda, drugo polovico pa imenuje prometna naprava«.

tujec na tej novi zemlji. Doma pa bodo ostali ti griči in gozdi, te nizke koče in vse bo ostalo tako, kot je sedaj...«

Znamenje je stalo ob cesti med dvema lipama. Postal je za trenotek in gledal naprej po cesti proti vasi. Ko ni vzrl nikogar, se je obrnil sredi ceste. Ni se obrnil hitro, počasi, kot oglednik, da mu ne bi ušel najmanjši sled sovražnika v mraku. V njegovih očeh pa ni bilo tiste pozornosti, iz njih je odsevala bolest... Težko je odtrgal oči od teh njiv in vrtov za vasjo, težko od gričev in cerkvice na hribu, kot bi ranjenec med ječanjem odtrgal obkladke od velike rane... Ko je zopet imel pred sabo vas, je odhitel naprej. Misli je bridko, težko je bilo njegovo slovo.

»Saj te ne zapuščam, misli bom na te bolj kot če bi bil pri tebi; vedno boš živela pred mojimi očmi, o zemlja, potisnjena med te hribe. Glej, te roke, mlade in močne, ki bodo lahko vihtele kladivo dan na dan, noč za nočjo. Prerevna si zame, zato ti prinesem bogastva iz tujine, da boš ozaljšana kot nevesta, družica mojega življenja...«

Tako se je poslavljaj kot prijatelj, ki se grede maha z roko. Pred njim je bila že vas in prva hiša, dobro je razločil skozi zagrinjala luč v sobi. Ko se je približal vežnim vratom, se je še enkrat ozrl proti znamenju sredi polja. Postal mu je težko in tesno. Nekaj ga je dušilo v prsih. Zrl je nekaj časa po polju tja gori proti gričem, a oči so vzrle le mračne sence. Potem pa je potegnil z roko preko čela, zadržal je roko za trenotek na čelu, kot bi se česa domislil in vstopil je.

(Dalje prihodnjič.)

sanja vsa trudna v noč. Komaj je dahnila večerna zarja vanjo svoj rožni vonj, že rodi v srcih čudnope sanje In zjutraj jo budi zarja, vso lepo, na novo umito v rosi; še dalje, te cerkvice po hribih, tako ponižne kot verna srca in vendar kipeče proti nebu, da bi se dvignile v hrepenenju po nedosegljivi sreči... O, kako lepa... in vendar, koliko trpkosti leži med temi hribi, nad tem poljem. Od dedov, ki so orali te njive, vsi sklonjeni nad plugi, do vnučkov je čutila zemlja težke stopinje nad sabo. Ni skoraj mesta, ni grude, ki je ne bi prekopal, ki je ne bi preobrnil... v svoji skromnosti je vračala ljubezen...

Prve luči so se že svetile iz bližnje vasi, nad to in ono hišo se je vil črnikaš dim.

Ko je Dolfe ugledal s ceste domačo vas, se mu je zazdelo, kot da bi bila središče tega polja, stisnjena med gore. Ni bil utrujen, vendar je začel iti počasi; samotno je bilo na cesti in čisto tiho skoraj, da veter ni upogibal visokega klasja na njivi. Čuden šepet je šel skozi žito, sedaj podoben tuji pesmi iz daljave, ki vabi tako skrivnostno, sedaj zopet pritajenemu ihtenju, ki je prihajalo onekod iz zemlje.

Vse to je čutil Dolfe, občutil tako resnično v svojih mislih...

»Saj to ni več polje, tako stisnjeno med gore, ne, vsa lepša in prostrana ravan leži tu, ni to domača vas z belimi hišami, ki jih zre pred sabo. Kako bo lepo, ko bodo vstale pred očmi ponošne stavbe, visoke in bele; za njimi pa se bo vlekla dolga ravan, čez katero bodo plavale misli in komaj dosegle konec... in vendar bom

Člani bolniškega fonda volijo svoje skupščinarje izmed sebe s tajnim glasovanjem za 3 leta, in sicer voli do 5000 članov fonda 30 skupščinarjev in 15 namestnikov, preko 5000 do 10.000 članov 40 skupščinarjev in 20 namestnikov, preko 10.000 članov pa 50 skupščinarjev in 25 namestnikov. Istotoliko skupščinarjev in namestnikov imenuje prometna naprava za isti čas izmed tamošnjih članov bolniškega fonda.

Skupščinarji se volijo neposredno in pismeno z volilnimi listi.

Za skupščinarje smejo glasovati vsi člani bolniškega fonda, ki imajo pravico glasovanja; smejo pa biti voljeni samo člani, ki izpolnjujejo te pogoje: da so državljani SHS, da govore srbo-hrvatski ali slovenski jezik; da so dovršili 21. leto, da niso pod skrbstvom ali v konkurzu; da niso s sodno razsodbo obsojeni radi hudodelstva ali pregreška storjenega iz koristoljubja.

Skupščina voli upravni odbor, ki sestoji (§ 26) iz 12 rednih članov in istotoliko namestnikov, izmed katerih mora stanovati $\frac{2}{3}$ na sedežu prometne naprave. V upravni odbor spada upravnik fondov kot poročevalec brez pravice glasovanja. Eno polovico odbornikov volijo izvoljeni skupščinarji, drugo polovico pa imenovani skupščinarji izmed sebe s tajnim glasovanjem.

Predsednika imenuje prometna naprava izmed onih odbornikov, ki so jih izvolili imenovani skupščinarji; podpredsednika pa izvolijo s tajnim glasovanjem izmed sebe oni člani upravnega odbora, ki so jih izvolili izvoljeni skupščinarji.

§ 27. Upravni odbor kontrolira vse poslovanje uprave boln. fonda, zlasti če se po predpisih pobirajo dohodki, izvršujejo razhodki, vodijo predpisane evidencije itd.

Dovoljuje zdravljenja v kopališčih, odobruje honorar tujih zdravnikov, odloča o pritožbah zoper kazni, odloča o pritožbah članov zoper odločbe uprave fondov, zasleduje pogodbe, ki jih je sklenila uprava fondov.

§ 32. Glavno skupščino centralnega samoupravnega odbora (Beograd) sestavljajo delegati oblastnih skupščin.

Skupina vsake oblastne uprave fonda voli izmed vsakih 10 skupščinarjev enega delegata za glavno skupščino (to je po enega delegata izmed deset izvoljenih in po enega delegata izmed deset imenovanih skupščinarjev).

Centralni upravni odbor sestoji iz 6 rednih članov in toliko namestnikov.

Ta odbor pregleduje vse poslovanje centralne uprave bol. fonda ter odreja vse potrebne ukrepe v prid bolniškemu fondu.

Naj za danes zadostujejo samo ti podatki. Pripominjam, da so te volitve ogromnega pomena za vse naše železničarje, tudi za bivše južne železničarje, ker so vsi železničarji z upostavitvijo oblastne direktije v Ljubljani in s podržavljenjem južne železnice po naredbi ministrstva za promet št. 25527 z dne 1. 8. 1922 postali člani bol. fonda.

Umesten bi bil torej sporazum z vsemi železničarskimi organizacijami, da se postavi ena sama sporazumna lista z zastopniki vseh strokovnih organizacij ter se tako isti zasigura čim uspešnejšo zmago, prizadetim pa res socialno prežete zastopnike. O tem bomo še spregovorili.

Seja načelstva Prometne zveze se bo vršila v soboto, dne 28. maj, ob 7. uri zvečer, v društvenih prostorih Stari trg 2/I. Zaradi nujnih žadev, ki so na dnevnem redu, se vsi člani še posebej opozarjajo, da se polnoštevilno seje gotovo udeležijo. Načelnik.

Tedenske vesti.

Umrl je — kedo je dedič?

Po poročilu našega generalnega konzulata v New Yorku je umrl 23. maja 1923 v Cantonu Ohio John Sivi, star 32 let rodom iz naše države. Pokojnik je zapustil 636 dolarjev, ki bodo pripadli državi, če se ne najdejo dediči. Kedor bi kaj vedel o dedičih pokojnika naj javi izseljenišnemu komisariatu v Zagrebu, Kamenita ul. št. 15.

Krekova mladina.

Krekova mladina Sneberje-Zadobrova priredi v nedeljo dne 29. VI. 1924 na vrtu g. Fr. Lovše veliko vrtno veselico z bogatim srečolovom.

Ker je čist dobiček namenjen za zastavo društva, vabimo vse prijatelje delavske mladine, da poseti našo veliko prireditev. Odbor.

Na agitacijo za Pravico!

Vabilo

na

redni občni zbor

Jugoslovanske strokovne zveze

ki se vrši

v nedeljo, dne 6. julija 1924, ob 9. uri dopoldne v prostorih I. Delavskega konsumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Izprememba pravil.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.
7. Ureditev članarine glasom sklepa plenarne seje JSZ od 4. novembra 1923.
8. Slučajnosti.

Vse zveze opozarjamo na § 14 pravil JSZ, ki se glasi: »Občni zbor JS zveze tvorijo poleg članov načelstva glavnega strokovnega odbora in glavnega nadzorstvenega odbora zastopniki posameznih strokovnih zvez, ki jih te pošljejo na občni zbor po ključu tako, da pride na vsakih 80 članov po en zastopnik.

Vsak delegat mora imeti pismeno potrdilo, da ga je občni zbor njegove zveze izvolil za svojega zastopnika. Glasov ima toliko, kolikorkrat po 20 članov zastopa. Ulomki se pri tem ne štejejo. Občni zbor je sklepčen, če je zastopana vsaj polovica članov. Če ni, se sme po preteku pol ure vršiti nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu.

Morebitni stvarni predlogi se morajo v zmislu pravil najkasneje 10 dni pred občnim zborom poslati predsedniku načelstva JSZ.

France Žužek, l. r.
t. č. tajnik.

Jože Gostinčar, l. r.
t. č. predsednik.

Delavska zveza.

Dev. Mar. Polje.

O zmagi naše Delavske zveze smo že poročali. To pa našim demokratom vseh barv ne gre v glavo. Še ata Kavčič so na nas hud. Tam v gostilni pri Bežjaku je imel generalštab bojne konference in sklep so razglasili. Ta Delavska zveza je protidržavna grupa in še 3 mesece ne bo dobila župana. — Mlajši štab je zato, da gre pritožba na vlado ministra Pribičevića. Generalštab pa hoče naravnost na ministra Žerjavo. — Glavna konferenca se je vršila v Ljubljani. Da pa pritisnejo še pečat, so nosili neki plakat, ki je bil baje podtaknjen na ime 3 skrinjice s podobo Orjuna in Fakina. — Našli pa so na cesti še nek drug listek, kjer je bilo napisano da ne maramo »Velešrbskega jarma«. Učeni generalštab pa ga je raztolmačil tako, da se to pravi, da smo proti državi. To pa že zadostuje, da se volitve razveljavijo in nastavi gerent. Bomo videli! Ali mislite gospodje, da boste s tem ubili delavske glasove, delavsko zavednost? Grozovito ste v zmoti. Razveljavite nas trikrat — v četrto — bo v občini vseh 25 odbornikov naših. Le igrajte se z delavstvom. Pri vsakih volitvah vas bomo z volivnimi krogljicami natepli. Vi spadate na zatožno klop z vašimi podlimi osebnimi napadi na nosilca naše liste na vaših plakatih. Kak teror ste uganjali, koliko Bežjakovih kapljic se je stočilo v tistih dneh, to imamo dobro zabeleženo. Bomo že še računali! Volivec Delavske zveze.

Fr. Erjavec: Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne.

Splošna knjižnica št. 27. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 80 strani. Cena broš. Din. 12.—, vez. Din. 17.—.

Socialna politika, ki je danes vobče in v posebnem za naše državno socialno življenje tako velike važnosti, nima pri nas v Sloveniji in tudi skoraj v vsej Jugoslaviji nikake literature. Kar je izšlo nekaj časopisnih člankov in par priličnih spisov: pa smo pri kraju. Zato z zadoščenjem pozdravljamo, da je bil v tem oziru led prebit. G. Fran Erjavec, ki se je že več let bavil s so-

cialno-političnimi vprašanji in z vprašanjem brezposelnosti v posebnem teoretično in praktično kot vodja državne posredovalnice za delo, je podal v okvirju Splošne knjižnice pravkar enoten spis, ki kratko sicer, a pregledno in sistematično razpravlja o vprašanju brezposelnosti in o problemih skrbstva za brezposelne. V posameznem so v tej knjigi obravnavana naslednja poglavja: Brezposelnost, njeni vzroki in posledice, skrbstvo za brezposelne, posredovanje dela, podpiranje brezposelnih in zavarovanje za brezposelnost, statistika brezposelnih in sorodni problemi. — Knjiga je opremljena tudi s statističnimi tabelami in diagrami, ki nazorno prikazujejo razmerje med brezposelnostjo in valuto in med brezposelnostjo in kriminaliteto. Kakor pravi avtor v uvodu, si ne prisvaja spis ambicije, da bi rešil tako važni gospodarski in socialni problem kajti tega vprašanja ne bo rešil socialni politik, ker segajo vzroki brezposelnosti pregloboko v vse gospodarsko in politično življenje, le nekaj smernic in navodil za skrbstvo za brezposelne skuša podati. Zgrajeno je na dolgoletno teoretično raziskovanje problema in tudi večletne praktične izkušnje na tem polju.

Morda bo dal ta zvezek »Splošne knjižnice« iniciativo, da pristopijo razni strokovnjaki k razpravljanju o tem problemu in o socialno-političnih vprašanjih sploh. Na vsak način pa je ta spis sam na sebi že vsem, ki se direktno ali indirektno bavijo s socialno politiko, posebno pa našemu delavstvu in inteligentu, zelo priporočljiv. Oprema je lična in cena tako nizka, da je knjiga lahko vsakomur pristopna. Založnici Zvezni tiskarni in knjigarni, ki je pod temi pogoji izdala ta spis, gre priznanje, da deluje v širšem obzoru.

Za pouk in zabavo.

Kolinske dogodbe.

5.

Kmet je imel kravo v hlevu in je tožil prijatelju, da kar ne more storiti. »Tri dni že spim v hlevu, da bi pomagal, pa ni nič.« »A tako? Sedaj pa že vem, zakaj ni nič. Kadar te krava pogleda, si misli, da je tele že na svetu, in spet ni nič.«

6.

Kolincan gleda pri oknu ven. Njegov prijatelj leti mimo. »Kam pa tako hitro, kam?«

»K zdravniku! Moja žena se mi danes nič prav ne dopade.«

»Počakaj, počakaj! Grem s teboj. Moja žena se mi tudi ne dopade, že davno ne.«

7.

Neki gospé je zbolel otrok. Povedati moramo, da tujih izrazov ni dobro poznala. Zdravniku je vse natančno popisala, da otroka glava boli, da ima vroče roke in tako dalje. Slednjič jo je zdravnik vprašal: »Ali tudi kaj fantazira?«

»Seveda, gospod doktor, pa prav tenko.«

Mislila je nekaj čisto drugega.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Naročajte

„SOCIALNO MISEL“

mesečnik za vse panoge socialnega in kulturnega življenja.

Urejujejo:

dr. A. Gosar, Fr. Terseglav in dr. Engelbert Besednjak.

Naročnina za 1. 1924 znaša: za Jugoslavijo 40 D., za inozemstvo 50 D., posamezna šte. stane 5 D.

Dobi se še tudi celoten 1. letnik za ceno 30 Din.

II. letnik pa za ceno 40 Din.

Naroča se pri upravi »Socialne Misti«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelek, Poljanski nasip 2.

VSAK ČLAN KONZUMA

dobi najboljšo postrežbo v gostilni svoje zadrage Kongresni trg 2.

Poskusi! Ne bo ti žal!

Kuhinja izborna, — cene nizke.
Abonentni dobe znižane cene.

Poskusi! Ne bo ti žal!